

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 18. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

Samozavest in moč male antante

ZGODOVINSKO POMEMBNI EKSPOZE DR. BENEŠA.

Sreda 26. aprila 1933. je vsekakor zelo važen dan v razvoju evropske politike zadnjega časa, zlasti pa zadnjih mesecev in tednov. Tega dne je spregovoril češkoslovaški zunanji minister dr. Edvard Beneš v plenumu praškega parlamenta kot zastopnik in predstavnik male antante tako energično, razločno in stvarno, kakor sicer nismo vajeni pri diplomatih. Prav ta način govora je pokazal nam in vsemu svetu, da smo močni, tako močni, da se nam ni treba bati nikogar. Tako govore samo ministri držav, ki se zavedajo svoje sile in svojega pomena. Če je doslej kdo v Češkoslovaški, Romuniji, Jugoslaviji ali kje drugje izven njihovih meja dvomil o pomenu in notranji trdnosti male antante ter njenih zaveznikov, potem je moral ta dvom po govoru dr. Beneša v srečo definitivno izgubiti. Mala antanta je v vsakem oziru realno dejstvo in je velika sila, vseeno, če jo kdo de iure priznava za veljelo ali ne!

Če bi bil dr. Beneš govoril samo kot zunanji minister Češkoslovaške, bi bil njegov govor velika, jasna in odkrita izjava, ker je pa govoril kot odgovorni diplomat male antante, so bile njegove besede še vse več, bile so zgodovinsko važna deklaracija, enunciacija vsej Evropa, v prvi vrsti pa našim skupnim naprotnikom. Mala antanta je realno dejstvo, je dejal dr. Beneš, je že danes ogromna sila s skoraj 50 milijoni državljanov, ima pa vse možnosti razvoja do še silnejše moči. Ta njena moč bo rasla leto za letom, in čez trideset let bo štela že vsaj 65 milijonov prebivalcev. Če pa računamo ob njeni strani še Poljsko, potem bo ta skupina enotno zunanje politično usmerjenih zaveznikov štela takrat dosti preko 100 milijonov. Da si taka ogromna sila ne bo dala od nikogar gospodovati ali le ukazovati, je povsem razumljivo. Zato je dejal dr. Beneš, da mala antanta že sedaj ne priznava nikogar nad seboj razen Društva narodov, toda tudi to le toliko časa, dokler bo postopalo strogo po duhu in načelih svojega sedanjega statuta. Z drugimi besedami se pravi to, da bi mala antanta obrnila hrbet tudi Društvu narodov, če bi sprejelo v organ tistih, ki nastopajo sedaj sovražno proti njej.

Popolnoma razumljivo je, da je po tem govoru dr. Beneš dokončno propadla vsaka nada na osnivanje direktorija štirih velesil in na revizijo mirovnih pogodb, zlasti teritorialno. Dr. Beneš je o priliki nedavnega sestanka z angleškim zunanjim ministrom sirom Johnom Simonom v Ženevi govoril o reviziji celotne bolj odkrito; dejal je, da mora vsak, kdor hoče le pod zemljo male antante, sam priti po njo! Nenavadno oster odgovor je pa dobila v besedah dr. Beneša fašistična Italija. Veliki besednik male antante ji je povedal brez oledševanja, da je njena politika prizadevanj za razbijanje Jugoslavije in male antante jalova, ničeva. Konceptija male antante se s tem ne da razbiti. Boljšega odgovora Mussolini na svoj nedavni čarek ne bi mogel dobiti! Upajmo, da bo sedaj uvidel, da ideja revizionizma prav nikamor ne napreduje in da mala antanta ni stopila na nobeno mizo diplomacije zato, da bi izgledala večja, marveč da je res večja, in ne le večja, temveč — velika. Kosati se mora z Italijo v marsikaterem oziru, v marsikaterem jo pa tudi že zdaj daleč presega.

Enako jasen je bil govor dr. Beneša na naslov Nemčije in Madžarske. Kakor v Italiji, je dejal, tako tudi v Nemčiji dolgo niso pravilno razumevali poslanstva male antante. Tudi tam so videli v njej samo čuvarja mirovnih pogodb in oviro nemške ekspanzije v srednji Evropi. V resnici je mala antanta veliko več, in to pametni Nemci že prav dobro uvidevajo. Obenem je pa govornik pokazal tudi na nekatere druge probleme, zlasti pa na odnose do Rusije in Poljske. Pomembne so bile tu njegove besede: »Enake želje za ustvarjanje dobrih stikov ima mala antanta tudi napram sovjetski Rusiji in sodim, da bo tudi z njo mogoče ustvariti popolnoma normalne odnose. Mala antanta si iskreno želi, da bi se to zgodilo čimprej in bo v tej smeri lojalno delovala.« Dr. Beneš tokrat torej ni več podajal ekspozice o zunanji politiki kot zunanji minister Češkoslovaške, marveč kot diplomat in odgovorni politik celotne male antante. In v tem je glavni poudarek pomena tega zgodovinskega govora in njegovih ugotovitev!

Os' er spor v Hitlerjevi državni vladi

HITLER ZAHTEVA, DA SE RAZMERJE V VLADI TAKOJ RAZČISTI. — NACIONALCI NISO ENAKO MOČNA IN ENAKOPRAVNA STRANKA.

BERLIN, 27. aprila. V zadnjem času so se neprestano širile v javnosti vesti o nesoglasjih v vladnem kabinetu Hitler-Papen-Hugenberg-Seldte. Te vesti so razširjale pred vsem in poseben nemško-nacionalni krogi, to pa zato, ker so vzeli v vladi vso moč v svoje roke narodni socialisti in morajo izvrševati nemški nacionalni ministri izključno le odredbe državnega kancelarja Hitlerja. Zato je izzval povsod veliko zanimanje članek, ki je izšel v poloficielnem glasilu državne vlade »Tägliche Rundschau« in piše, kako si predstavlja državni kancelar Hitler rešitev tega vprašanja. Med drugim pravi list:

»Konflikt v vladnih vrstah se je že tako poostрил, da se ne da več prikriti. Odločitev o tem mora pasti še danes. Pomisliti je treba pred vsem na to, da današnja nemška vlada ne predstavlja koalicije dveh strank, ki bi bili enako močni in enakopravni. Sedanja vlada je trdna enota pod političnim vodstvom Adolfa Hitlerja. Na-

rodno socialistična nemška delavska stranka (NSDAP) je edina državna organizacija nemškega naroda. S tem je tudi izgubila strankarski značaj, ker se morajo v NSDAP brez sledu izgubiti vse politične stranke. Šele v drugi vrsti se more načeti vprašanje, ali ustrežalo v vladi zastopane osebnosti političnim smernicam Adolfa Hitlerja ali ne.«

Danes se bosta sestala državni kancelar Hitler in podkancelar Papen, da razčistita to vprašanje. Med Hitlerjem in Hugenbergom je zadevna pojasnitev že končana. Iz bližnje okolice Hitlerja se doznava, da se morajo vsa nesoglasja v vladnem taboru razčistiti še pred 1. majem, ker bo celoten nemški narod 1. maja svečano proslavil definitivni konec nemške marksistične opozicije. Marksizem je v Nemčiji nokopan za vekomaj.

CHICAGO, 27. aprila. Že tri tedne so zaprte vse šole. Učitelstvo že več mesecev ni dobilo plače in noče radi tega imeti ootaka.

Ogromna fronta proti revizionizmu

PAKT ZA OHRANITEV POGODB MED FRANCIJO, MALO ANTANTO IN POLJSKO. FRANCOSKO SPOROČILO ITALIJI RADI JUGOSLAVIJE. SKLENITEV POGODB MED MALO ANTANTO IN RUSIJO.

PARIZ, 27. aprila. Razni zunanje politični dogodki zadnjega časa, ki so dali povod za vznemirjenje zlasti v srednji Evropi, v prvi vrsti pa razni revizionistični načrti in manevri s strani neklih držav, so dali povod za okrepitev zvez med Francijo in njenimi zavezniki v tem smislu, da se sklenejo konkretni sporazumi. Zaradi tega se v tukajšnjih poučenih krogih zatrjuje, da se izdeluje nova pogodba, v kateri bi se Francija, mala antanta in Poljska obvezale, da bodo v vsakem primeru skupno branile vse povojne pogodbe. Ta akt bi bil naperjen neposredno proti vsaki reviziji in bi jo popolnoma preprečil.

Prav tako se zatrjuje, da hoče Francija napraviti konec vsakemu vznemirjenju Jugoslavije s strani Italije. Francija bo baje sporočila oficijelno Rimu, da bo v primeru kakršnegakoli vpada italijan-

skih čet v Jugoslavijo, prekoračila s svojo vojsko francosko-italijansko mejo. Ta korak bo gotovo iztrezil razne evropske elemente, ki menijo, da smejo počenjati vse, kar hočejo.

V zvezi s tem se omenja tudi zblizanje med malo antanto in Rusijo, kar napoveduje celo ruski tisk sam. Tako pišejo moskovska »Izvestija«, da se bodo pogajanja za vzpostavitev normalnih odnosov in sklenitev pakta o nenapadanju med članicami male antante Jugoslavijo, Romunijo in Češkoslovaško ter Rusijo pričela že v najkrajšem času. Tudi to je očitno delo Francije, ki hoče sistem zvez, ki je bil osnovan s paktom med Parizom in Moskvo ter Varšavo in Moskvo, razširiti in poglobiti, tako da bi bila fronta njenih zaveznikov v srednji in vzhodni Evropi strnjena od Baltika do Urala, Črnega morja in Jadrana.

Moratorij do konca gospodarske konference

ROOSEVELTOV POOBLASTITVENI Z AKON. AMERIŠKA INFLACIJA NI ENAKA NEMŠKI PO SVETOVNI VOJNI.

WASHINGTON, 27. aprila. Kakor se naglašja v merodajnih krogih, namerava predložiti Roosevelt kongresu predlog pooblastilnega zakona, po katerem lahko dovolj evropskim državam moratorij glede plačila vojnih dolgov do po končani svetovni gospodarski konferenci. Ta pooblastitveni predlog se razlaga s sporočilom francoske vlade, ki je izjavila, da je pripravljena 15. decembra t. l. zapadajoči obrok plačati le tedaj, če se ji odgodi plačilo junjskega obroka.

WASHINGTON, 27. aprila. Večina v kongresu je trdno prepričana, da predstavlja po Rooseveltu odredena inflacija edino možnost ozdravljenja ameriškega gospodarstva. V ta namen bo izdan nov papirnat in srebrni denar. Politični krogi tudi izjavljajo, da se sedanja ameriška inflacija nikakor in v ničemer ne sme primerjati z nemško inflacijo leta 1923, ker razpolaga Amerika z mnogo boljše strovinško podlago in konča inflacijo lahko kadar se ji poljubi.

Nov nemški protest proti Angliji

BERLIN, 27. aprila. Državni podkancelar von Papen se je zglasil pri berlinskem angleškem poslaniku Newtonu in ob tej priliki protestiral proti hujskanju, ki se širi v Angliji proti Nemčiji, pri čemer je naglasil, da inozemstvo nikakor ne sme razumeti prave vloge sedanje Nemčije, ki gre za tem, da pokoplje bolševizem enkrat za vselej. V tem smislu je tudi Nemčija obvarovala Evropo pred izginotjem kulture in civilizacije v morju bolševizma. Dalje je izjavil von Papen angleškemu poslaniku, da so očitki, češ, da se hoče Nemčija vgnezditi v srednji Evropi, popolnoma neosnovani. Nemčija hoče v srednji Evropi le toliko sodelovati, kolikor ji gre to kot velesil.

Fašizem ščiti Zide

RIM, 27. aprila. Veliki rabin mesta Rima Angelo Sacerdoti je izjavil zastopniku agencije »Havas« naslednje: »Fašistična vlada ni protisemitska. Sprejel me je sam Mussolini, kateremu sem rekel, da italijanski Židje simpatizirajo z nemškimi Židi v njihovih težkih preizkušnjah in da židovske občine v Italiji upajo, da bodo nemški Židje zopet dobili enakost in državljanske pravice. Duce mi je zagotavljalo, da se stališče fašizma napram Židom ni prav nič spremenilo po letu 1923, t. j. od dneva, ko je bil izdan javen proglas v tej zadevi proti glasovom, ki so se širili po Poljski in Bavarski, češ, da je fašistična revolucija protisemitska. Rabin je dalje izjavil, da se je precejšnje število nemških Židov izselilo v Italijo, vendar pa ne toliko, kolikor v Anglijo. Vzrok tega je v jeziku in litur-

gičnih običajih. Italija pa bo vedno rada sprejela na svoja vseučilišča vse židovske dijake, ki se bodo le hoteli vpisati.«

RAZOROŽITVENI PREDLOG MALE ANTANTE.

ŽENEVA, 27. aprila. Na včerajšnji seji glavnega odbora razorožitvene konference se je dvignil jugoslovanski delegat, opolnomočeni minister dr. Konstantin Fotić in predložil v imenu male antante dopolnilni predlog k Macdonaldovemu razorožitvenemu načrtu. Amandman se nanaša pred vsem na prvih pet točk konvencijskega predloga in se ne razlikuje dosti od poljskega predloga. Smisel amandmana je v tem, da se v prvih točkah konvencije jasno poudari načelo odklanjanja sile in nedotakljivost ženevskega pakta.

KATASTROFA FRANCOSKEGA LETALA.

RIM, 27. aprila. V provinci Cosenza, blizu Orso Marzo so našli razbit francoski hidroavion linije Marseilles — Bagdad in med ostanki osem mrtvih potnikov. Komisija, ki je preiskovala vzrok tragične nesreče domneva, da se je avion zaléel v vrh gore.

ANGLIJA ODVAŽA ZLATO IZ AMERIKE.

NEWYORK, 27. aprila. »New-York Times« javlja, da je Anglija sklenila dvigniti v Ameriki vso svojo svobodno zlato imovino v znesku 250 milijonov dolarjev. Radi tega so vkrcali že včeraj prvo pošilko v vrednosti 2 milijonov 191.000 dolarjev.

PREPOVED FILMOV V NEMČIJI.

BERLIN, 27. aprila. Oblasti so prepovedale več filmov, med njimi tudi film »Modri anđel«.

Dnevne vesti

Napredovanje v banovinski službi. V četrto. položajno skupino so napredovali banovinski zdravniki: dr. Janko Drnovšek in dr. Hugon Robič, oba primarija mariborske bolnišnice ter dr. Silvij Brandieu, primarij bolnišnice v Murski Soboti.

Premestitev v banovinski službi. Sekundarni zdravnik dr. Vekoslav Vrtnjak je iz Murske Sobotice premeščen k splošni bolnišnici v Mariboru.

Vpokoje v poštni službi. Upravnik pošte v Ptuj, Anton Smodiš, je bil te dni vpokojen.

Vpokoje v policijski službi. Z odlokom banske uprave sta vpokojena podnadzornika policijskih agentov v Mariboru Franc Vatovec in Ivan Madon.

Nov tolmač nemškega jezika. Apelacijsko sodišče v Ljubljani je imenovalo dr. Vladislava Šmida, odvetnika pripravnika, za tolmača nemškega jezika pri tukajšnjem okrožnem sodišču.

Sv. maša zadušnica za Petra Zrinjskega in Krsta Frankopana bo dne 1. maja ob 7. uri jutraj v stolnici.

Nov grob. V torek popoldne je po daljši in mučni bolezni umrla na Pobrežki cesti 30-letna Antonija Ledinekova, žena železniškega uslužbenca. Pogreb mlade matere bo danes popoldne iz hiše žalosti na pobreško pokopališče. Blag ji spomin, žalujočim preostalim pa naše iskreno sožalje!

Zadnja pot šoferja Antona Fischerja. Včeraj popoldne so na studenskem pokopališču položili k večnemu počitku smrtno ponesrečenega šoferja Antona Fischerja. Že pred napovedano uro pogreba se je zbrala na pokopališču ogromna množica ljudstva iz Studencev in Maribora. Polnoštevilno so se udeležili pogreba člani mariborskega »Moto-kluba« in šoferji mestne občine mariborske ter zastopniki gasilcev iz Gornje Radgone. Vsa ta ogromna udeležba pri pogrebu in številni vencji ter cvetje je bila dokaz, kako priljubljen je bil pokojnik. Čeprav mu ni igrala na zadnji poti godba in tudi ni nikdo govoril ob odprtem grobu, vendar ni ostalo suho nobeno oko, ko so spuštali krsto v zemljo, kjer mu je tragična usoda izkopala prerani grob.

Knjižna akcija. Z izredno požrtvovalnostjo in agilnostjo nabirajo naši dijaki knjige, ki so namenjene rojakom v tujini. Pri tem poslu nalete na marsikak neprijeten dogodek, ker se često pripeti, da jih ta ali oni gospod, ko potrkajo na njegova vrata, zapodi in še celo ozmerja. Toda naši mladi gredo preko tega in navdušeno kakor izpočetka opravljajo svoj posel in zbirajo vsak dan tako, da so že kupi nabranih knjig precej zrasli. Dosedaj so nabrali 1.900 knjig, 70 letnikov revij in 230 Din v gotovini. Lepo se je odzval g. Zafošnik, ki je daroval 40 knjig.

Danes zvečer ob 20. uri predava univ. prof. dr. France Veber v veliki dvorani Delavske zbornice o temi: **Dednost in osebnost.** Ker je tema gotovo zanimiva in ker predavatelj redko pride v Maribor, je za predavanje veliko zanimanje.

Akademiki-pevci iz Ljubljane nam bodo na svojem koncertu v torek 2. maja zapeli pod vodstvom njihovega priznanega dirigenta Franceta Marolta samo Foersterjeve skladbe. Želeti je, da naše občinstvo tokrat napolni unionsko dvorano. Vstopnice bodo te dni razprodajali naši dijaki. Prosimo, da jih ne odklanjate!

O Napoleonu in njegovi dobi bo predaval drevi v dvorani Ljudske univerze v francoščini vseučiliški profesor gosp. dr. Warnier iz Zagreba. Predavanje bo do sprememb množice in zanimive skiptične slike.

Nocoj je v gledališču premiera Dehmelove drame »Človekoljubci«. Drama spada med literarno najboljša dela poslednjih mariborskih sezon. To je predzadnja letošnja premiera.

Važen sestanek vpokojenega učitelja. Naši vpokojeni učitelji in učiteljice se sestanejo v četrtek 4. maja ob 15. uri ob priliki izleta na Pobrežje v tamkajšnji Renčičevi gostilni. Sestanek bo ob vsakem vremenu, zato pridite vsi.

Privatni nameščenec in nameščenke, adeleži se vsi aktualnega predavanja, ki bo v soboto 29. tm. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma!

Še enkrat »Markistično delavstvo in narodnost«. V številki »Delavske Politike« od 26. t. m. se je oglašil z daljšim odgovorom na naša izvajanja g. J. P. in častno priznal, da se morajo po njegovem mnenju pomembenci med našim delavstvom vrniti v okrilje svojega naroda! To priznanje je vredno pohvale, ker je prvo v dobi dolgih poprevratnih let, ki smo ga čitali v našem mariborskem markističnem tisku. Prav tako priznavamo g. J. P. tudi to, naj Nemci ostanejo le to, kar so. To smo trdili tudi mi ves čas, samo da nam Nemci in nemčurji niso isto, kakor misli pisec. »Nemčur« je pri nas že desetletje oznaka za slovenskega odpadnika! Naposled priznavamo tudi to, da je neka slovenska skupina naših mariborskih marksistov, h kateri prištevamo tudi g. J. P., res strelmela ves čas po tem, da se naše delavstvo vrne našemu narodu. Toda ta skupina je bila v manjšini! Večina je zaradi strankarske demagogije in »taktike« puščala nemškutarijo na miru in ji dajala celo potuho. Odločno pa moramo zavrniti trditev, da delamo razliko med nemškutarijo članom delavskega pokreta in med nemškutarijo članom nacionalnih meščanskih organizacij. Ne, g. J. P., mi take razlike ne delamo, kar smo v »Večerniku« pokazali ob vsaki potrebi priliki in nastopili proti vsem erako. Naposled pa še to: Z »Delavsko Politiko« in »Volkstimm« tokrat nismo polemizirali prav nič radi razrednih vprašanj, temveč zgolj zaradi narodnih. Zato ni lepo, podtikati nam namen neke borbe proti delavskemu razredu kot takemu. Sicer pa ugotavljamo še to, da nam je pisec ostal dolžan odgovora na razna vprašanja in probleme, ki so se pojavili tekom naše debate.

Radio, nemške plošče in naši javni lokali. Zaradi davka so po dogovoru vsi naši kavarnarji, restavraciji in gostilničarji odslovili godbenike in ukinili koncerte. Da pa le ne bi ostali brez godbe, so si nekateri nabavili radio-aparate ali pa gramofone z zvočniki. In od tedaj slišimo povsod skoraj same nemške postaje ali pa nemške plošče z raznimi plehkimi »šlagerji«. Ali naši ljudje resne vejo, da obstojajo razen nemških oddajnih postaj tudi jugoslovanske, češkoslovaške, poljske in n. pr. francoske? In ali res mislijo, da je nemški »šlagerski« kič več vreden kakor so n. pr. naše jugoslovanske narodne pesmi, zapete po odličnih pevcih, kakor so Šimenc, Rijavec, Križaj itd.? Tenaše pesmi občuduje ves svet, še Amerika je zaljubljena vanje, samo pri nas moramo namesto njih poslušati nemški operetni kič. Hitlerjevci so se v Nemčiji lotili čistiti tudi v glasbi, mi pa počistimo vsaj po radiu in gramofonih v javnih lokalih!

Nagradno sobno streljanje podružnice SLD je bilo sinoči ob veliki udeležbi članstva na kegljišču restavracije »Plzenski dvor« v Tattenbachovi ulici. V vseh kategorijah so bili doseženi zelo lepi rezultati, in sicer: I. malokalibersko streljanje s puško sede: 1. primarij dr. Robič, 2. Vukmanič, 3. dr. Kovačec, 4. Rud. Janežič in 5. prof. Cestnik. Zanimivo je, da je vseh 5 strelcev doseglo vseh 50 dosegljivih točk. II. streljanje s puško stoje, prostoročno: 1. prof. Cestnik 50, 2. dr. Robič 49, 3. Moravec 46 in 4. Vukmanič 46. II. dame s puško, sede: 1. gđ. Čutičeva 47, 2. ga. Kušarjeva 46, 3. ga. Kovačeva 43 in 4. ga. Vukmaničeva 39. IV. Streljanje s pištolami, prostoročno stoje: 1. dr. Robič 41, 2. prof. Cestnik in 3. Vukmanič. Tekmo, kakor tudi sobno streljanje sploh, je vzorno vodil strelski mojster g. Vukmanič. Razsodišču je pred sedoval ravn. g. Boltavzar, rezultate pa je objavil načelnik strelskega odseka ravn. g. dr. Kovačec. Med drugimi gosti je bil navzoč tudi predsednik mariborske podružnice SLD ravn. g. Bogdan Pogacnik. Letošnje sobno streljanje je bilo ves čas dobro obiskano, rezultati tega pa so tudi vidni iz prej navedenih števil. Ker je zanimanje za sobno streljanje splošno, se bo nadaljevalo v povečanem obsegu. Kmalu se bo pričelo tudi streljanje na golobe na vojaškem streljišču v Radvarju. Podružnica SLD je pokazala poleg gojitve strelske sprtnosti tudi veliko oživiljenje družabnosti.

Strogi pasji zapor v okoliških občinah. Ker je okrajno glavarstvo Maribor levi breg razglasilo strogi pasji zapor v občinah Kamnica, Bresternica, Rošpol, Košaki, Krčevina, Ranca in Gradiška, se občinstvo opozarja, naj ne jemlje psov v te občine, ker bo konjerejec na tem teritoriju pokončal vsakega psa.

Filmski veleumotvor v Grajskem kinu. Na platnu Grajskega kina se je po seriji posređenih in veselih operet pojavil po daljšem odmoru zopet resen, dramski film, ki je tako po režiji, kakor tudi po umetniškem podajanju vseh igralcev pravo remek-delo zvočnega filmskega ustvarjanja. Iz sodobnega preprostega življenja na francoskem podeželju in pretresujoče slike iz velikega obmorskega mornariškega vele mesta Marseille vzete, zgrabijo združene s tragično usodo po krivem obsojenega in nato pobeglega očeta ter njegovega ljubekega sinčka, slehernega gledalca globoko v njegovi notranjosti. Umetniški par očeta in sina izvalja s svojo globoko, pa vendar naravno igro solze v sleherno oko. Vendar se pa film težke življenjske preizkušnje in usode konča s srečnim izzidom in pojasnitvijo zločina, ki ga je zagrešila zlobna ženska iz maščevalnosti in ljubosumnosti. To res umetniško filmsko delo zasluži, da si ga ogleda prav vsakdo.

Daruite knjige za knjižno akcijo!

Vozne olajšave. Jadranska obala, zdravičilišča in objezerska mesta po desetdnevem bivanju 75% popusta na železnici pri vrnitvi, Beograd, skupščina »Rotary klubov«, 5., 6. in 7. maja, polovična vožnja za člane. Poznanj, sejem, od 30. aprila do 7. maja, 33% popusta. Pariz, sejem, od 13.—29. maja, 25% na avstrijskih in 50% popusta na francoskih železnica, legitimacija pri konzulatih. Budimpešta, sejem, od 6. do 15. maja, polovična vožnja, zelo znižani vizum, legitimacija Din 50, 10 dnevni izleti Sušak—Atene, zahtevajte prospekte! Vse nadaljne informacije daje »Putnik«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, telefon 21-22.

Počitniški tečaj v Cannesu na Francoskem. Sporazumno s francoskim institutom v Zagrebu se je odločila uprava počitniškega tečaja v Cannesu organizirati tudi letos poseben tečaj za slušatelje iz Jugoslavije. Namen tega tečaja je, da se slušatelji v kratkem času temeljito nauče francoskega jezika. V to svrhu bo francoski institut v Zagrebu organiziral posebno skupino srednješolcev in srednješolk, ki bo potovala pod posebnim vodstvom v Cannes in tam preživela 6 tednov. Stroški šesttedenskega bivanja in posejanja tečaja so preračunani na okroglo 5.000 Din. Udeleženci tečaja se morejo do 30. maja prijaviti francoskemu institutu v Zagrebu (Novinarski dom), kjer dobe vsa podrobna pojasnila.

Izlet na Poljsko. Turistična sekcija Poljsko-jugoslovanske lige bo priredila letos društveno potovanje na mednarodni velesejem v Poznanj in sicer v času od 4. do 16. maja. Izletniki bodo spota obiskali Katovice, Varšavo, na povratku pa Dunaj in Budimpešto. Stroški za 16-dnevno potovanje so preračunani na okroglo 5.000 Din. Prijave sprejema Poljska liga v Beogradu in vse podružnice »Putnika«, ki dajejo tudi interesantom vse podrobnejše informacije.

Kino Union. Od danes naprej se predvaja veliki poljudni film »Plavi sen« z Liliano Harveyevo, Willyjem Fritschem, Willyem Forstom in Paulom Hörbigerjem. Zelo prisrčen film s celo vrsto krasnih pesmi in najnovejših »šlagerjev«. Lilian Harwey je v tem filmu naravnost očarujoča, bolj kakor kdaj poprej, joče, se smeji, pleše in poje ter se ta film lahko šteje k rajveselejšim filmom sezone. — V pripravi velika senzacija, edinstveni film »Ekstaza«.

Grajski kino. Od danes naprej najlepši in najboljši film: »Sence preteklosti« (Beg v življenje). Krasna silna drama z veselim koncem. Glavne vloge največja umetnika sedanosti: Eugen Klöpfer in pa mali 10letni Hansi Feher. Krasen film velike očetovske ljubezni do sina edince in ljubezni sina do očeta. — Ta medsebojna ljubezen obvaruje očeta pred zločinom in propastjo. Konec pa je vesel godba svira in mali Janežek ves srečen objame svojega očeta.

Narodno gledališče

REPERTOAR:

Četrtek, 27. aprila ob 20. uri: »Človekoljubci«. Premiera. Red C.

Petek, 28. aprila: Zaprt.

Sobota, 29. aprila ob 20. uri: »Faust«. Gostovanje operne pevke ge. Franje Burjeve. Znižane cene. Zadnjič.

Nedelja, 30. aprila ob 20. uri: »Se li razumemo?«. Zadnjič. Znižane cene.

Gostovanje ge. Franje Burjeve. Pri ljubljani primadona bivše mariborske opere ga. Franja Burjeva, bo po dolgem času nastopila na mariborskem odru v soboto, 29. t. m. Pela bo partijo Margaret v Gounodovi operi »Faust«, ki je letos dosegla prav lep uspeh. G. Burjeva je po svojem odhodu delovala uspešno v tujini ter se pričakuje njeno sobotno gostovanje z velikim zanimanjem. To bo obenem **poslednja uprizoritev »Fausta«.** Veljajo znižane cene.

Na splošno zahtevo občinstva se uprizori izvrstno uspela Preradovičeva komedija »Se li razumemo?« še enkrat, in sicer v nedeljo 30. t. m. To je nepreklicno zadnja predstava tega zanimivega dela. **Znižane cene.**

Zadnja premiera letošnje sezone bo v kratkem. Uprizorili bodo poljsko komedijo »Mornar«, po mnenju priznanih kritikov eno najboljših sodobnih poljskih komedij, ki jo je napisal Jerzy Szaniawski. Režira Tomašič, nastopijo Starčeva, Zakrajskova, Udovičeva, Tovornikova, Nakrst, Gorinšek, Daneš, Grom, P. Kovič, Tovornik, Harastović, Medven, Blaž in Crnobori.

Urejeno prebavo in zdravo kri dosežemo z vsakdanjo uporabo pol kozarca naravne »Franz Josefove« grenčice, ker poživlja delovanje želodca in črevesa, odpravi otekline jeter, zviša izločevanje žolča, stopnjuje izločevanje seči, pokrepi presnavljanje in posveži kri. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Dražba lova. Lov občine Studenci pri Mariboru bo oddan na dražbi 15. maja v prostorih okrajnega glavarstva Maribor-levi breg.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 3.2 stopinje rad ničlo; minimalna temperatura je znašala 3.1 stopinje nad ničlo; barometer je kazal pri 10.1 stopinje 739, reduciran na ničlo pa 737.8; relativna vlaga 95; vreme je tiho in jasno. Vremenska napoved: večeri in noči bodo topleje; vreme se bo poslabšalo le za nekaj časa, nato pa bo jela temperatura naraščati.

Grozovit umor na Dolenjskem. V noči na preteklo sredo je bila v Št. Vidu pri Stični na grozovit način umorjena 32-letna Amalija Maličeva, žena tamkajšnjega trgovca. Morilci so se ponoči splazili skozi okno v njeno spalnico in jo dobesedno zaklali. Izginili so brez sledu. Strašen zločin je vzbudil veliko razburjenje in vznemirjenje med tamkajšnjim prebivalstvom.

Karambol. Na križišču Vetrinjske in Tattenbachove ulice je včeraj popoldne podrl neki tovorni avto na tla trgovskega pomočnika Antona Kemprleta, ko se je peljal na kolesu. Pri padcu se je kolesar potkolkel na obrazu, si raztrgal obleko in si zlomil kolo.

Drobne vesti s policije. Včeraj popoldne in preteklo noč je policija aretirala Franca H. in njegove tovariše, ki so se pretepali na ulici in grdo vedli. V policijske zapore je romal tudi neki Tone D., ki se ga je preveč napil in domov grede kričal in razgrajal. Nadalje so bili prijavljeni dva pretepača, Albin S. in neka Jera G., ki sta navalila na svojo soseda v Dravski ulici in jo obdelala s palicami, neka Ignac G. in Jernej V., ki sta bila osumljena prevare in neki Mirko G., ki je vodil avto brez legitimacije. Policija je imela opravka tudi z neko 32-letno brezposelno služkinjo Jožico, ki je najela avtotaksi in se odpravila v Studence, kjer je baje imela neki popravek. Ko pa jo je šofer potegnil zopet nazaj v mesto in je bilo treba plačati prevoznino, se je začela šoferju dobrikati in mu na uho pripovedovati, da je izgubila denar. Ker je bil šofer teh špasov sit, je prijavil Jožico policiji, kjer je obljubila, da bo prevoznino poravnala, ko bo imela denar.

Lepote in zanimivosti v Dolini gradov

ZANIMIVO PREDAVANJE VIKTORJA PIRNATA V LJUDSKI UNIVERZI.

Dne 24. t. m. ob 20.15 je imel učitelj Viktor Pirnat iz Novega mesta svoje vezelanimivo predavanje o »Dolini gradov« v Ljudski univerzi v Mariboru. Predavanje je trajalo nad 2 uri, vendar so prisotni z zanimanjem sledili lepemu predavanju in krašnim skioptičnim slikam, ki so prikazale vse krasote Doline gradov. Predavatelj je v lepem tonu pripovedoval o vseh mogočih zanimivostih, ki se nudijo potovalcu Šentjernejskega polja, zelenih Gorjancev, in okoliških dolin.

»Dolino gradov« imenujemo po pravici Šentjernejsko dolino, Gorjance in okolico, saj je kakor posejana z lepimi, staroslavni in novejšimi gradovi, za katerimi se je često odločevala usoda našega naroda. Zgodovinar najde tukaj nešteto zanimivosti, pa tudi izletniku se nudi ugodne prilike za lepe ture, katerih izhodišče je Novo mesto. Prva krasna monumentalna stavba, ki jo vidimo na poti iz Novega mesta proti zelenim Gorjancem, je starodavni grad **Hmeljnik**. O njem piše znani kranjski potopisec Costa, danes pa je njegov lastnik baron Wambolt, ki ga je deloma popravil in napravil iz njega muzej v muzeju. Nanj se veže marsikateri zgodovinski dogodek; star je okoli 900 let, važen pa je bil prav posebno za francoske okupacije. Grad stoji v višini 500 m in se dviga kot gospodar vse doline na visoki skali. Drugi znameniti grad je **Stari grad**. Stoji, kakor vsi starejši gradovi na vzvišenem kraju in se sestoji predvsem iz treh delov, od katerih naj bi bil srednji iz 9. stoletja; torej naš najstarejši grad! Ako pa krenemo nekoliko v dolino ob Krki, se nam pokaže lepi grad **Struga**. Tukaj je bival Tavčarjev baron Konstantin, o katerem piše v povesti »Otok in Struga«. Tesno zvezan z zgodovino Struge pa je bližnji grad **Otočec**. To je stavba, ki se more primerjati z najlepšimi slovenskimi gradovi. Leži na otočku sredi krasne modro-zelene Krke, po katerem je tudi dobil svoje ime. Ne daleč odtod stoji starinski grad **Klevevž**, kjer so shranjeni

nekateri Langusovi umotvori. Umetnostne zgodovinarje pa bo gotovo najbolj zanimal grad **Vrhovo**, kjer hrani njegov lastnik marsikatero umetnostno-zgodovinsko zelo važne starine. O tem gradu piše tudi Valvazor v svoji knjigi. Popolnoma pod Gorjanci stoji grad **Prežek**, o katerem kaže ime, da mora biti zelo star. Na tem gradu so Andreja Smoleta večkrat obiskali njegovi prijatelji kot n. pr. Prešeren in Grin. Med najlepšo stavbo v »Dolini gradov« pa moramo dati grad **Sotesko**, ki kaže vso veličino srednjeveškega gradu in oberem mogočnost tedenjnih graščakov. Današnji lastnik je princ Karl Auersperg, ki si je uredil v njem seveda zelo udobno bivališče. Grad je igral važno vlogo v dobi turških napadov, saj so imeli Turki prav pred njim velik strah. V dolini pa vidimo svojevrsten kartuzijanski samostan **Pleterje**. Cello zanimivo knjigo bi lahko človek o njem napisal; tako zanimivo je življenje (seveda samo za tiste, ki ga pridejo za nekaj dni obiskati!) v njem. Tukaj se postijo moške vseh narodnosti. Stavba je častitljiva, med najvažnejše dragocenosti pa moremo postaviti krasno knjižnico. Tudi vsa okolica je lepa, kot stavba sredi nje. Koliko lepih in zanimivih gradov je še v »Dolini gradov«, to nam je pokazalo predavanje, vendar prostor ne dopušča, da bi se natančneje pogovorili o njih.

Kdor je bil na predavanju V. Pirnata, temu gotovo ne bo žal. To je prvi mož, ki se je z vso ljubeznijo posvetil poznavanju prelepe in do sedaj malo poznane Doline gradov in s tem posvetil v temno tedanje našo zgodovino. Zanimivo in razveseljivo je dejstvo, da namerava več gospodov v Novem mestu ustanoviti lokalni muzej, kar bo nov korak pri raziskovanju prelepe Šentjernejske in Krške doline in njene zanimive zgodovine. Mariborčani pa smo hvaležni predavatelju, da nam je pokazal krasote onih krajev, kajti do sedaj še kaj takega nismo imeli prilike videti.

Ptuj

Upokojitev. Upravnik poštnega urada v Ptuj Anton Smodič, je bil vpokojen. Njegovo funkcijo je začasno prevzel poštni kontrolor Dvoržak.

Svinjski sejem v sredo 26. t. m. je bil izredno dobro založen. Prignanih je bilo 349 svinjarjev, od teh so jih prodali 184. Cene so bile za svinje od 7—9.50 Din po kg žive teže, prasci pa so se prodali 100—200 Din eden.

V zadevi preložitve živilskega trga se je mudila te dni v Ljubljani deputacija nekaterih ptujskih meščanov, ki so se zavzemali za to, da se nameravana preložitve tržnega prostora ne izvrši. Pri tem so med drugim navedli, kakor sami trdijo, tehtni argument, da namreč leži novo tržišče na »periferiji« mesta, čeno prav v resnici leži oba trga narazen največ 60 m. Poročali smo že, da za preložitve trga govore vsi razlogi, proti preložitvi pa kvečjemu finančni in drugi taki interesi nekolične gospodov. Čudno pa se nam zdi, da v tej zadevi še ni prišlo do odločitve. Premestitev tržnega prostora je potrebna in nuja že radi tega,

ga, ker je občina investirala velike vloge za izgradnjo nove tržnice in razne naprave na njej, npr. vodovod, lokale za mesarje itd., in trpi tudi že radi nerabljenih lokalov občutno škodo.

Poljčane

Gledališki oder v Studenicah pri Poljčanah. Studeniški diletantje, sami kmetijski fantje in dekleta, so preteklo nedeljo uprizorili veselo igro »Pogodbo« in enodnevno »Mutasti muzikant«. Vloge so bile dobro razdeljene in so jih vsi polvoljno rešili. Želimo agilnemu režiserju učitelju g. Štefanciozi in diletantom še nadaljnjih uspehov!

Pobalinstvo. Na tukajšnjem strelišču so neznani zlikovci neke noči na več krajih prerezali telefonsko žico, ki je vezala strelce s ciljem.

Razočarani zeleni Jurij. Pri nas velja pregovor, da ima Boč ob Juriju do polovice zelen obroč. Letos pa temu ni bilo tako, ker je komaj ozelenelo vnožje. Zadnje dni je zapadlo pri Miklavžu pol metra snega, ki pa ga bo kmalu polizalo toplo pomladansko sonce.

za svoja dejanja... »Torej tudi Galnegy si je pridobil svoje milijone z oduševstvom ljudi, preden je mogel poklanjati milijone...« Tudi Kristijan poklanja zdaj milijone raznim dobrodelnim ustanovam, postane naposled član društva »Človekoljubcev«, dasi o priliki svoje petdesetletnice izpove: »Človekoljubci smo pač vsi le v toliko, kolikor nam dopušča naša sebičnost; in kaj pomeni nekoliko dobrega hotenja v neizmerni puščavi človeškega gorja! Kvečjemu ima vrednost travnate bilke, katere se lahko oklene upanje, da bo poglano še več bilk...«

Razdedinjeni in užaljeni bratranec Justus, ki je med tem dosegel čast policijskega komisarja, se maščuje nad Kristijanom. Na podlagi nekaterih obremenilnih indicij aretirja svojega sorodnika vpritožbo pobožne strežnice Ane. — Pri razpravi pa so Kristijana soglasno oprostili. Pride Justus, da se opraviči za sramoto in razburjenje, ki ga je s svojo obtožbo prizadejal Kristijanu. Tedaj pa Kristijan ironično izjavi, da je skril na varno mesto dnevniki, ki bi lahko služili Justusu

Za reformo francoskih univerz

PRVA NAJMODERNEJŠA UNIVERZA V CANNESU NA FRANCOSKEM.

Za reorganizacijo vseučilišč se vodi na Francoskem splošen pokret že od prve vrata. Ostra borba se vodi zlasti za decentralizacijo univerz, ki naj bi se prilagodile krajevnim potrebam, ustvarjanju in razvitku krajevnih teženj, in ki naj bi odgovarjale tendencam posameznih pokrajin ali vendar v harmonično spojenem smislu za edinstvo Francije.

Provence je ena izmed onih pokrajin, kjer je kulturna tradicija zelo spoštovana. Dežela Provence je danes živa priča omenjenih prizadevanj na področju univerzitetne vzgoje. Takoj po vojni je nastalo v Provenci dvoje različnih in zanimivih teženj, namreč prirejanje visokošolskih predavanj pod direktnim nadzorstvom univerze v Aix-Marseilleu, v velikem centru Nice, na drugi strani pa redna prirejanja ciklusa in letnih predavanj.

Odmev in krona teh teženj pa je bila lani otvoritev letnega tečaja v mednarodnem kolegiju v Cannesu. Mednarodni kolegij v Cannesu se je že od nekdaj pripravljala na ta tečaj, ki je plod zrelega in večletnega razmišljanja. Ta ustanova z mednarodnim programom je poklicana, da ustvari v Nici prvo moderno univerzo, ko bo rešena dosedanjega šolskega mehanizma in okorelosti starih francoskih vseučilišč. Ustanova razpolaga tudi z raznimi dohodki in naravnimi lepotami svetovnega mesta Nice. Izgleda, da je Nica poklicana zbrati okrog sebe številne in čim različnejše slušatelje iz vseh delov sveta, in da bo sposobna nuditi slušateljem v zelo elastičnem obsegu predavanja, konference in razno drugo internacionalno dušno hrano, ki je je v dvajsetem stoletju tako zelo potrebna Franciji in z njo vsa ostala Evropa.

Program prve najmodernejše univerze v Cannesu se deli v glavnem na tri poglavja:

1. Tečaji za tuje slušatelje so v času od meseca novembra do maja, v katerih

se predava zgodovina civilizacije Francije, fonetika in francoski jezik. Ti tečaji so spopolnjeni s številnimi praktičnimi vajami, iz čegar morejo slušatelji doseči dvoje vrst vseučiliških diplom. Nadalje daje tečaj tujim slušateljem možnost, da lahko poslušajo redna predavanja pod nadzorstvom univerze v Aix-Marseilleu.

2. Visokošolska predavanja in konference, katerih snov se raztega na predelano snov iz prejšnjih let. Predavanja bodo vsebovala poučne in literarne teme, o katerih bodo razpravljali najprej najboljši profesorji z univerze v Aix-Marseilleu, nato pa profesorji z ostalih francoskih univerz. Na programu je tudi serija predavanj o francoski in tuji literaturi, o zgodovini civilizacije in o starih sodobni umetnosti. Za zaključek so na programu predavanja, na katerih se bodo obravnavala specialna vprašanja in predavanja, ki bodo slična javnim predavanjem na najskovitejših univerzah Evrope.

3. Obširni programi in mednarodne intelektualne akcije pa so združene s ciklusi predavanj in konferenc, na katerih se obravnavajo važna današnja vprašanja in najvažnejši rezultati sodobnih modernih iznajdb. Predvidene so studije Tibauteta in Mauriacia o imperializmu romana, teme Perrina ali Langevina o znanosti materije, in vprašanja, ki se nanašajo na dežele skrajnega Vzhoda itd. Na programu so tudi nove teme širokega in elastičnega obsega z ozirom na intelektualno internacionalno akcijo, ki bo dala mesto vsem velikim problemom.

Na ta način bo univerza v Cannesu, ki jo je rodila francoska iniciativa, nudila številnim slušateljem iz vseh delov sveta brezkraven program, nudila jim bo dušno hrano v pogledu mednarodnosti, ki kateri naj bi prispevali vsi evropski narodi.

Strašna tragedija v kmečki družini

V vasi Jablanici v Južni Srbiji je odgnala pred dnevi posestnikova žena Jelena Milosavljevičeva na sejem v bližnji trg dobro pitano svinjo, ki pa je med potjo obolela in je kmetica ni mogla prodati. Zato se je proti večeru vrnila domov. Svinja je hodila vedno težje in je domov prišedši takoj legla in pričela pojemati. Posestničin svak, ki se je po naključju mudil na obisku, je svinjo nemudoma zaklal, nakar je meso nasolil, nekaj pa ga je Milosavljevičeva pripravila za večerjo. Svak je odšel še pred večerjo domov in je tako pozabila pripravljeno pečenko kmetica sama s svojimi peterimi otroki, ki so takoj po večerji legli k počitku, dočim je odšla mati v bližnjo drvarnico po iverje. Nenadoma ji je postalo slabo in se je le z največjim naporom privlekla v sobo, kjer so se že vsi otroci zvižali v strašnih smrtnih krčih. Tudi kmetica se je takoj onesvestila. K sreči je bil v hiši domači pes, ki je v svoji bistroumnosti odprl vrat, odvelkel gospodarico na prosto in z glasnim tuljenjem priklical sosede, ki so spravili nesrečnico v bolnišnico z 12letnim sinom vred.

dočim so bili ostali otroci v starosti 13, 10, 7 in 5 let že mrtvi. Preiskava bo ugotovila, za čem je svinja obolela.

Smrt strojevodje med vožnjo.

Na lokomotivi nekega tovornega vlaka je umrl na tragičen način strojevodja Hammerl, ko je vodil vlak iz Inomosta k Sv. Antonu. Na neki postaji je namreč Hammerl izvedel od nekega svojega tovariša, da je bil njegov sin, ki je bil uslužben na dotični postaji kot železniški delavec, odpuščen iz službe zaradi neke tatvine. Ta vest je delovala na očeta tako porazno, da mu je postalo kmalu nato slabo in se je zgrudil na lokomotivi mrtve na tla. K sreči je znal kurjač nekoliko manipulirati s strojem in ga je na prihodnji postaji ustavil.

Sokolstvo

Sokolska društva Maribor I., II., III., Matica, Studenci in Tezno. Dne 29. aprila v soboto ob 8. uri v društveni sobi Sokola Matice sestanek radi stalnega lahkoatletskega tekmovanja za prvenstvo mariborskih društev. Obvezno za vse vaditelje in vodnike raznih oddelkov.

R. Dehmel: Človekoljubci v mariborskem gledališču

K premieri v četrtek 27. t. m. ob 20. uri.

Dehmel, eden največjih nemških lirikov, je v poznejši svoji življenjski dobi, očitno pod vplivom filozofa Nietzscheja, napisal poleg enodejanke »Sočlovek«, močno tridejansko dramo »Človekoljubci«, ki so prav za prav nadaljevanje imenovane enodejanke.

Kristijan Wach, večkratni milijonar, živi kot samotar s svojo strežnico, postarano, dobrodušno ženo Ano, v hiši svoje pokojne tete Brigitte. V tej hiši so se morale nekoč dogajati čudne reči. Kristijan je svojo teto po vsej priliki zastrupil, da bi prišel čimprej do njenega premoženja. Razven tega je razdedinil še svojega bratranca Justusa, dasi je imel tudi ta pravico do dediščine. Vse to grize Kristijana vest se mu oglašja, dan in noč razglablja o tem, prebira filozofska dela, v katerih skuša najti utego in opravičbo

koč nov dokazni material o zastrupitvi tete Brigitte. Med obema sorodnikoma se znova vname silovit prepir in nevarno bolni Kristijan se onemogel zgrudi za mizo.

Na božični dan čuti Kristijan, da se mu bliža poslednja ura. Pozove svojega bratranca k sebi, hoteč se spraviti z njim. Sporoči mu obenem, da se je v oporoki spomnil tudi nanj z izdatnimi milijoni. Toda pod pogojem, da mora bratranec dnevnik vreči v peč, ne da bi odprl ovoj. Tega bratranec ne zmore: ko ima ovoj že v rokah, ga hlastno odpre, a najde v njem le prazne papirje. Tretjič vzplamti sovraštvo med sorodnikoma in Kristijan se zgrudi zadet od kapi, ne da bi končno »razvohljajal« smrt tete Brigitte.

»Človekoljubci« so po svoji koncepciji silno napeta drama, prepleteni z močnimi psihološkimi momenti in raznimi sentencami. Ko Kristijan opravičuje Justusu svoj dozdnevni umor, izpregovori: »In moštvene umore za domovino ali za prestol in oltar in kapital, ali za svobodo, enakopravnost, bratstvo, ali za dru-

ge velike rozine: te poveljuje celo svetovna zgodovina! Kajpak, to so umori iz strasti, iz ljubosumja, maščevalnosti, časti, dolžnosti... te seveda opravičimo blagodušno... In ali človekoljubni milijarderji, ki ustanavljajo v Ameriki cerkve, šole, bolnišnice in ljudske kuhinje, vprašajo za svet svoja čuvstva, kadar s svojimi borznimi manevri uničujejo druge ljudi? In ali se je nemara general Bonaparte, ali katerikoli drugi vojskovodja kdajkoli ukvarjal s svojo vestjo, ko je moral na tisoče ljudi? In vendar ga občuduje kristijansko človeštvo; prav tako kakor pobožnega Pizarra, ki je v čast in slavo svojega Odrisenika poklal ves poganski rod. Da, človeška bestija si na vso moč prizadeva, da se pod nimbusom svetih namenov izdvia...«

Nedvomno bodo »Človekoljubci« zanimiva vprizoritev za mariborsko gledališče. Glavno in v vsakem oziru zelo naporno vlogo igra g. Skrbinek, režira pa gl. režiser g. Jože Kovič.

Rudyard Kipling:

Milijonar in njegov sin

(Iz angleščine prevedel Josip Poljanec.)

Tajnik je pogledal tipkario in njune oči so se srečale — iz tega se je porodila zgodba, ki pa nima nič opraviti z našo zgodbo. Gledala ga je vprašajoče, dvomeč o njegovi iznajdljivosti. On pa ji je namignil, da naj se prasede k brzojavu, kakor general, ki vodi svoje brigade v boj. Nato je posegel z roko skozi las kakor godbenik, pomotrival strop in se lotil dela; beli prsti gospice Kinzey pa so medtem klicali vso Ameriko.

»K. H. Wade, Los Angeles — Konstanca je v Los Angelesu, gospica Kinzey, je-li?«

»Je.« Gospica Kinzey je tipkajoč prikimala, tajnik pa je pogledal na uro.

»Ste gotovi? Pošljite Konstanco, zasebni voz, semkaj in uredite vse za posebni vlak z odhodom od tukaj nedeljo ob takem času, da bo imel prihodnji tork na Šestnajsti cesti v Chicagu zvezo z ekspresom New York Limited.«

Tik-tik-tik! »Ali ne bi mogli zboljšati zveze?«

»Pri takih brežinah ne. S tem dobe šestdeset ur časa od tukaj do Chicaga. Če vzamejo posebni vlak vzhodno od tega mesta, ne pridobe nič. Gotovi? Uredite z Lake Shore and Michigan Southern, da odda Konstanca na New York Central and Hudson River od Buffala do Albany-a, in z B. and A. od Albany-a do Bostona. Prihod Boston neogibno sredo zvečer. Storitve vse, da nič ne prepreči tega. Brzjavil tudi Caniff-u, Touceyju in Barnesu.« Podpišite: Cheyne.«

Gospica Kinzey je pokimala in tajnik je nadaljeval:

»Torej, Caniff, Toucey in Barnes seveda. Gotovi? Caniff, Chicago. Prosim prevzemite prihodnji tork pop. moj zasebni voz Konstanca iz Santa Fe na Šestnajsti cesti za ekspres New York Limited do Buffala in ga predajte N. Y. C. za Albany. — Ste bili že v New Yorku, gospica Kinzey? Neki dan pojdemo. — Gotovi? Vzemite voz tork pop. od Buffala do Albany-ja na Limited. To je za Toucey-ja.«

»Nisem še bila v New Yorku, ampak poznam to!« je rekla in vrgla glavo nazaj.

»Oprostite. Sedaj pa Boston and Albany, Barnes. Ista napotila od Albany-ja do Bostona. Odhod tri pet pop. — tega ni treba brzojaviti — prihod devet pet pop. v sredo. To uredi vse, kar ukrene Wade, ampak res je vredno pretresti ravnatelje.«

»To je imenitno!« je rekla gospica Kinzey s pogledom občudovanja. To je bil možak tiste vrste, ki ga je razumela in cenila.

»Ni napačno,« je dejal Milsom skromno. »Veste, vsak drugi bi izgubil trideset ur in porabil ves teden, da bi preračunal pot, namesto da bi izročil vse skupaj železnici Santa Fe vse do Chicage.«

»Ampak glejte, glede tega New York Limited. Sam Chauncey Depew ne bi bil mogel priklopiti svojega voza,« je namignila gospica Kinzey, ko se je zavedla občudovanja.

»Da, ampak to ni Chauncey. Cheyne je — blisk. Tako pa gre.«

»Tako je. Mislim, da bi bilo dobro brzojaviti fantu. Na to ste vsekakor pozabili.«

»Bom vprašal.«

Ko se je vrnil z očetovo brzojavko, ki je naročala Harveyju, naj jih čaka ob dogovorjeni uri v Bostonu, je našel gospico Kinzey smejočo se nad tipkami. Nato se je še Milsom začel smejati, kajti besno tikanje iz Los Angelesa se je glasilo: »Radi bi vedeli zakaj — zakaj — zakaj? Navrtala splošna nemirnost, ki se širi.«

Čez deset minut je Chicaga pozivala gospica Kinzey s sledečimi besedami: »Ako dozoreva zločin tega stoletja, prosimo, opozorite pravočasno prijatelje. Vsi hitimo v zavetje.«

Vse to pa je prekosila brzojavka iz Topeke (in celo Milsom ni mogel uganiti, glede česa je bila Topeka v skrbeh): »Ne streljaj, polkovnik. Klonimo.«

Cheyne se je jarno nasmejal nad prepastjo svojih sovražnikov, ko so položili brzojavke pred njega. »Mislijo, da smo na vojni poti. Povejte jim, Milsom, da nam pravkar ni do boja. Povejte jim, čemu grem na pot. Mislim, da je najbolje, če greste vi pa gospica Kinzey z nami, dasi ni verjetno, da bi se spotoma pečal s kupčijo. Povejte jim resnico — za enkrat.«

In povedali so jim resnico. Gospica Kinzey je tipkala s čustvom, tajnik pa je pridodajal znamenito pripombo: »Ta čas bodi mir!« In v zborovalnih dvoranah dva tisoč milj daleč so zastopniki raznih železniških družb prostje dihal. Cheyne je hitel svojemu edinemu sinu naproti, ki ga je tako čudežno dobil nazaj. Trdosrčni možaki, ki so izdrli nože, da bi se borili za svoje finančno življenje, so odložili orožje in mu voščili srečno pot: kakih pet, šest od panike prevzetih bornih železnice pa je vihale nos in govorilo o čudežnih rečeh, ki bi jih bile storile, da Cheyne ne bi bil zakopal vojne sekire.

Brzojav je imel obilo posla koncem tega tedna; ljudje in mesta so se žurili sprijazniti se z novim položajem zdaj, ko je bil njihov strah odstranjen. Los Angeles je klical San Diego in Barstow, da naj južnokaliifornski strojevodje vedo in se pripravijo v svojih kurilnicah. Barstow je obvestil atlantsko in pacifiško obalo, Albuquerque pa jo je razširil po vsej dolžini ravnateljstva železnice Otchison-Topeka, and Santa Fe vse do Chicaga. Treba je bilo »poslati« železniški stroj, službeni voz z moštvo in veliki, pozlačeni zasebni voz v Konstanco, preko dvatisočtridesetdeset milj dolgo pot. Ta posebni vlak je imel na potu prednost pred stosedeminsedemdesetimi drugimi; odpravnike in moštvo vsakega teh imenovanih vlakov so morali obvestiti o tem. Potrebovali bodo šestnajst lokomotiv, šestnajst strojevodij in šestnajst kurjačev — same najboljše, kar jih je dobiti. Dve in pol minuti bo časa za izmeno železniških strojev, tri za preskrbo z vodo, dve pa za zalaganje s premogom. »Opozorite vse ljudi in uredite potem vodne šrambe in kinpeže za premog. Harveyju Cheyneu se namreč mudi, mudi, mudi!« so

peli brzojavi. »Pričakujemo štirideset milj na uro in nadzorniki posameznih oddelkov naj spremljajo ta posebni vlak po celi progi svojega oddelka. Od San Diega do Šestnajste ceste v Chicagu naj se razprostre čarobna preproga! Hitite! El, hitite!«

»Vročje bo,« je dejal Cheyne, ko so se v nedeljo v jutranjem svitanju vozili iz San Diega. »Hiteli bomo, mama, kolikor je sploh mogoče. Mislim pa v resnici, da je brez pomena, da bi dela že sedaj globuk na glavo in rokavice na roko. Mnogo bolj bi bilo, da bi legla in vzela zdravilo. Rad bi igral domino s teboj, pa je nedelja.«

»Dobra bom. Oj, hočem biti dobra. Samo — če vzamem klobuk z glave me navdaja čuvstvo, kakor da ne bi nikoli dospeli tja.«

»Poizkusj malo spati, mama, pa bomo v Chicagu, preden se boš zavedala.«

»Ampak v Boston gremo, oče. Naroči jim, naj hitijo!«

Šest čevljev visoka gonilna kolesa so ropotala proti San Bernardinu in Mohavskim pustinjam, a vzpon tukaj ni bil primeren za brzino. Ta bo kesneje bolj mogoča. Vročina pušča je sledila vročini gora, ko so krenili vzhodno proti reki Colorado. Voz je pokal v silni suši in blesku, gospej Cheyne so dajali zdrobljen led na vrat; mučili so se po dolgih, dolgih vzponih mimo Ash Forka proti Flagstaffu, kjer so gozdovi in kamnolomi pod suhim, daljnim nebom. Igla brzina je skakala in nihala sempatja; dožaren premog je roštal po strehi in vrtnec prahu se je usesaval za brnečimi kolesi. Moštvo službenega voza je sedelo na svojih ležiščih, sopihalo v zavijanih srajčnih rokavih, in Cheyne se je znašel med njimi, prevpil bobnenje voza in jim na ves glas pripovedoval stare, stare zgodbe o železnici, ki jih pozna vsak zavirač. Pravil jim je o sinu in kako je morje vrnilo mrtveca, oni pa so priklimali, pljuvali in se veselili z njim; vprašali so ga po »neci, tam zadaj« in če bi prenašala, ako bi strojevodja »malo poglale«, in Cheyne je menil, da bi. Radi tega so »pognali« večkega ognjenega konja od Flagstaffa do Winslowa s tako brzino, da je oddelni nadzornik ugovarjal.

Stražnika kot ljubezenski parček

V Newarku New Nersey v Združenih državah je policija že dalje časa iskala dva bandita, ki sta se specializirala v napadih na zaljubljene parčke. V bližini mesta je gosto zaraščen gozd, v katerem hodijo zelo radi z avtomobili na oddih in sestanke mladi zaljubljeni parčki, ki so se pozneje zopet vračali z vozili v mesto. Že nekaj časa pa sta dva neznanca redno vsak večer napadala zaljubljenca in jih oropala do zadnjega centa. Policija se je domislila izvrstnega trika, ki ji je popolnoma uspel. V gozd sta odšla nekega večera, preoblečena kot mlad zaljubljen parček, dva policijska agenta. Eden izmed njih je seveda igral elegantno oblečeno damo. In res sta bila že po nekaj korakih napadena. Dočim se je »kavalir« pripravil, da bi izročil napadalca denar in uro, je njegova »izvoljenka« nenadoma planila na bandi-

ta in ju podrla na tla z dobro merjenima knock-autom. Nato sta bila zločinca spravljena za varno zidovje v mesto, dočim bodo sedaj zaljubljeni lahko brez skrbi za svoje življenje in imetje uživali divne čare ljubezni in nastopajoče pomladi.

Smrt starega avstrijskega diplomata.

Na Dunaju je umrl v 80. letu starosti mejni grof Aleksander Pallavicini, ki je užival v vseh krogih velik ugled in časti. Pokojnik je bil lastnik skoro vseh bivših avstrogrških najvišjih odlikovanj, med drugim tudi reda zlatega runa. V svojih mlajših letih se je bavil z diplomacijo in je bil ataše avstrijsko-ogrškega poslanstva v Petrogradu. Pozneje je nastopal v madžarski gornji zbornici kot finančni strokovnjak, veliko pozornosti pa je posvečal tudi svojim veleposestvom na Moravskem, Češkem in Madžarskem. Grof Pallavicini je bil velik ljubitelj umetnosti, književnosti in spor-

ta. Priredil je razne slikarske razstave, znan pa je bil zelo tudi po svojih lovskih prireditvah na svojem madžarskem veleposestvu. Ko se je pojavil v Evropi avtomobilski sport, je bil Pallavicini med prvimi tekmovalci. V zadnjem času se je popolnoma odtegnil javnemu življenju. Bil je posebno velik prijatelj z ruskim velikim knezom Nikolajem Nikolajevičem.

Mednarodna filatelistična razstava.

Na Dunaju se bo 24. junija otvorila mednarodna filatelistična razstava, ki bo največja izmed vseh dosedanjih sličnih prireditev. Razstavo bo otvoril avstrijski zvezni predsednik Miklas. Razstavni prostor bo meril 2.000 kvadratnih metrov razstavilo pa bo pet filatelistov 750 krasnih zbirk. Na razstavi zbrane znamke so cenjene na pol milijarde dinarjev našega denarja. Najdražjocenejše znamke se hranijo do otvoritve razstave v hančnih tresorjih, med razstavo pa jih bodo va-

rovali posebni pazniki. Med temi redkostmi so tudi znane modre in rdeče znamke Mauritiusa, ki so zavarovane vsaka po 250.000 avstrijskih šilingov. Zadnji mednarodni filatelistični razstavi sta bili leta 1927. v New Yorku in leta 1930. v Berlinu. Prihodnja razstava bo leta 1940. v Londonu o priliki proslave stoletnice prve poštne znamke.

Židov je na svetu 15 milijonov.

V zvezi z zadnjimi dogodki v Nemčiji objavljajo poljski listi statistične podatke o številu vseh Židov na svetu. Kakor pripovedujejo številke, je na vsem svetu okrog 15 milijonov Židov, od teh v Ameriki 4 milijone in v Angliji ter njenih kolonijah 3 milijone. V ostalem pa ima v Evropi največ Židov Poljska (2.829.456), za njo na Rusija (2.626.667). V Nemčiji je 680.000 Židov, v Franciji 165.000, v Palestini okrog 150.000, v Italiji 46.000, na Japonskem pa jih je le vsega skupaj 500.

Mali oglasi

Razno

JOS. TICHY IN DRUG.
Konces. elektrotehnično podjetje, Maribor, Slovenska ul. 16, tel. 27-56, proizvaja elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčni ceni. 519

Sobo odda

OPREMLJENO, SOLNČNO SOBO
tako oddam, Stritarjeva ulica št. 17. 1479

OPREMLJENO SOBICO
separirano, oddam gospodični za Din 130. Naslov v upravi »Večernika«. 1475

OPREMLJENO SOBO
oddam s 1. malim gospodu. Koroščeva ulica 4, vrata 3, prifrličje. 1452

Kupim

REZERVAR ZA VODO
1000 do 2000 litrov kupim takoj. Ponudbe na upravo posestva dr. Josipa Ornika, Sv. Janž na Dravskem polju. 1476

KUPIM RABLJEN PISALNI STROJ
pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na upravo lista pod »Stroj«. 2000

Prodaj

OTROŠKA POSTELJA,
otroški voziček, štedilnik slamnjača, kuhinjska posoda miza, stolček, ceneno na prodaj. Naslov v upravi. 1474

SREDNO POSTELJO,
lepo, čisto, za doraslega otroka prodam. Naslov v upravi lista. 3000

Vinotoč

Kranjc, Limbuš 33
otvorim v soboto

Točila bom prvovrstna sortirana vina

ŠIVILJE

NE POZABITE, DA IMA KNJIGARNA

TISKOVNE ZADRUGE V MARIBORU

NA ALEKSANDROVI C. 13 NAJLEPŠE

MODNE LISTE